

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 15 marca 2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze odmówił M. W. prawa do emerytury.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że ubezpieczony nie udowodnił 15 - letniego okresu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Organ rentowy uznał za udowodnione 25 lat stażu sumarycznego w tym 3 lata, 8 miesięcy i 3 dni miesiący stażu pracy w warunkach szczególnych (uwzględniono okres od 1 marca 1975 r. do 28 czerwca 1976 r., od 12 maja 1978 r. do 30 listopada 1978 r. z tytułu zatrudnienia w (...) spółce akcyjnej oraz od 29 czerwca 1976 r. do 13 kwietnia 1978 r. z tytułu odbywania zasadniczej służby wojskowej. Zakład Ubezpieczeń Społecznych zaznaczył, że do stażu pracy w warunkach szczególnych nie uznano wnioskodawcy okresu zatrudnienia od 8 grudnia 1978 r. do 31 grudnia 1998 r. w (...) spółce akcyjnej z uwagi na rozbieżności co do zajmowanego stanowiska pracy. Organ rentowy podkreślił, iż ze świadectwa pracy z dnia 30 września 2003 r. oraz z przedłożonych angaży wynika, że w powyższym okresie zatrudnienia wnioskodawca wykonywał pracę na stanowiskach: robotnika transportu, woziciela tkanin, układacza tkanin, podawacza sztuk, szczotkarza tkanin, ostrzarza oraz przepuszczacza tkanin.

W odwołaniu od powyższej decyzji M. W. wniósł o jej zmianę poprzez przyznanie mu prawa do emerytury.

W treści odwołania wskazał, że w okresie od 8 grudnia 1978 r. do 1996 r. wykonywał obowiązki pracownicze robotnika transportu wewnętrznego (od 1 listopada 1992 r. został zobowiązany do wykonywania dodatkowych czynności brygadzysty) to jest na stanowisku wymienionym w wykazie A, dział VII, pozycja 4, punkt 50 zarządzenia nr 7 Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego z dnia 7 lipca 1987 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu przemysłu chemicznego i lekkiego. W dniu 1 lipca 1996 r. powierzono mu obowiązki ostrzarza w Oddziale D., a od 4 listopada 1996 r. został oddelegowany do Oddziału Drukarni, gdzie wykonywał jednocześnie kilka funkcji tj. robotnika transportu wewnętrznego czy też parowacza. W okresie od 1 lutego 1997 r. do 30 września 2003 r. wykonywał prace na stanowisku drukarza potocznie zwanego przepuszczaczem tkanin. W ocenie skarżącego, pomimo wynikającej z angaży rozbieżności co do zajmowanego stanowiska pracy oraz oczywistych nieścisłości wynikających z wystawionego przez zakład pracy świadectwa pracy, w okresie od 8 grudnia 1978 r. do 1 listopada 1992 r. wykonywał obowiązki pracownicze w warunkach szczególnych na stanowisku robotnika transportu wewnętrznego. Biorąc zatem pod uwagę ww. okres oraz okres uwzględniony mu przez zakład pracy legitymuje się on, na dzień 1 stycznia 1999 r., wymaganym 15 – letnim stażem pracy w warunkach szczególnych. W odniesieniu zaś do okresu zatrudnienia wnioskodawcy przypadającego od 1 lutego 1997 r. do 30 września 2003 r. podniesiono, że wykonywał pracę drukarza, którą należy zakwalifikować jako zatrudnienie w warunkach szczególnych zgodnie z wykazem A, działem VII, pozycją 4 punktem 17.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca M. W. urodził się (...)

W dniu 8 stycznia 2016 roku M. W. złożył wniosek o emeryturę, po którego rozpatrzeniu w dniu 26 stycznia 2016 r. wydano decyzję mocą której odmówiono mu prawa do emerytury. Decyzja z dnia 26 stycznia 2016 została uchylona mocą zaskarżonej decyzji. M. W. nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego.

(wniosek k.1-4 odwrót, decyzja k.14-14 odwrót, decyzja k.45 – 45 odwrót akt ZUS)

Wnioskodawca na dzień 1 stycznia 1999 roku udokumentował 25 lat ogólnego stażu pracy.

(okoliczność bezsporna)

(...) Zakłady (...) (...) (obecnie (...) SA) zajmowały się produkcją tkanin.

(okoliczność bezsporna)

W okresie od 8 grudnia 1978 r. do 30 września 2003 r. M. W. zatrudniony był w (...) Zakładach (...) (...). Wnioskodawca zajmował następujące stanowiska pracy: robotnika transportu wewnętrznego, podawacza sztuk, szczotkarza tkanin, ostrzarza oraz przepuszczacza tkanin.

(świadczenie pracy w dokumentacji osobowej wnioskodawcy k.48)

Ww. zakład pracy wystawił wnioskodawcy w dniu 30 września 2003 r. świadectwo wykonywania prac w warunkach szczególnych. Z treści tego świadectwa pracy wynika, że w okresie od 8 grudnia 1978 r. do 30 września 2003 r. M. W. wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy prace przy produkcji i wykańczaniu wyrobów włókienniczych na stanowisku drukarza – przepuszczacza tkanin tj. stanowisku wymienionym w wykazie A, dziale VII, pozycji 4, punkcie 17 stanowiącym załącznik nr 4 do zarządzenia Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego nr 7 dnia 7 lipca 1987 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu (...) Chemicznego i Lekkiego.

(świadczenie wykonywania prac w szczególnych warunkach w dokumentacji osobowej wnioskodawcy k.48)

W ww. zakładzie pracy wnioskodawca zajmował następujące stanowiska pracy:

- od dnia 8 grudnia 1978 r. robotnika transportu wewnętrznego (umowa o pracę z dnia 17 stycznia 1979 r.) – kolejne otrzymany przez wnioskodawcę wnioski o zaszerogowanie wskazują, że wykonywał obowiązki robotnika transportu (jedynie wniosek z dnia 29 grudnia 1978 r. wskazuje, że wnioskodawca zajmuje stanowisko woziciela tkanin); do szczegółowych zadań pracowniczych wnioskodawcy na powierzonym mu stanowisku robotnika transportu należało: wykonywanie czynności związanych z transportem tkaniny zgodnie z dyspozycją mistrza, dbanie o prawidłowe użytkowanie i należytą konserwację powierzonych wózków, sprawdzanie zgodności otrzymanej, przewożonej tkaniny tj. rodzaju, ilości z danymi zawartymi w kartach obiegowych i innych pokwitowaniach;
- od dnia 1 października 1992 r. układacza tkanin (stosownie do podania wnioskodawcy z dnia 1 października 1992 r.); z dniem 2 listopada 1992 r. wnioskodawcy powierzono dodatkowe obowiązki pracownicze brygadzysty polegające na kierowaniu zespołem pracowników (przy jednoczesnej pracy z nimi), zaopatrywaniu zespołu w surowce, materiały i narzędzia, a także wykonywaniu czynności związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa i higieny pracy zespołu;
- od dnia 1 lutego 1993 r. szczotkarza;
- od dnia 1 lipca 1996 r. ostrzarza;
- od dnia 1 lutego 1997 r. przepuszczacza tkanin na oddziale drukarni.

(dokumentacja pracownicza wnioskodawcy k.48)

W okresie od 8 grudnia 1978 r. do 30 września 1992 r. wnioskodawca wykonywał obowiązki pracownicze robotnika transportu wewnętrznego. M. W. pracował w systemie trzymianowym, a każdorazowo przed rozpoczęciem pracy otrzymywał od majstra dyspozycje co do rodzaju i ilości towaru jaki miał przewieźć z magazynu (zlokalizowanego w odległości około 200 metrów) do hali produkcyjnej. M. W. pobierał towar (tkaninę) z magazynu i za pomocą

czterokołowego wózka (wyposażonego w drewniany dyszel, a obsługiwanego wspólnie z innym pracownikiem - jeden z pracowników ciągnął wózek, a drugi z pracowników popychał wózek, dopiero w późniejszym okresie, od 1988 r. wnioskodawca samodzielnie obsługiwał wózek akumulatorowy) przewoził go na stanowiska pracownicze zajmujące się obróbką tkaniny. Wnioskodawca zajmował się także przewozem tkaniny między kolejnymi etapami jej obróbki (przewoził towar przez farbiarnię, wywoził towar z bielni – około 10 – 15 razy dziennie czy też zawoził towar do magła). Z uwagi na przemieszczanie się przez wnioskodawcę pomiędzy stanowiskami pracy zajmującymi się kolejnymi etapami obróbki tkaniny M. W. narażony był na działanie szkodliwych dla zdrowia czynników takich jak środki chemiczne, kurz, pył, hałas czy też wysoka temperatura. Z uwagi na pracę w warunkach szkodliwych dla zdrowia wnioskodawca otrzymywał dodatki pieniężne oraz mleko. Podczas wykonywania obowiązków pracownika transportu wewnętrznego wnioskodawca nie był oddelegowywany do innych prac.

(zeznania świadków: H. K. min.00:32:16 – 00:37:35, J. B. min.00:37:35 – 00:41:57, D. W. min. 00:41:57 – 00:51:46 oraz zeznania wnioskodawcy min.00:58:02 – 01:01:04 w zw. z min.00:03:22 – 00:29:54 protokołu rozprawy z dnia 12 grudnia 2016 r. , płyta CD k.65)

Wnioskodawca nigdy nie pracował jako układacz, a powierzenie mu obowiązków brygadzysty w 1992 r. wiązało się z koniecznością zaprzestania wykonywania przez niego obowiązków pracowniczych robotnika transportu.

(zeznania wnioskodawcy min.00:58:02 – 01:01:04 w zw. z min.00:03:22 – 00:29:54 protokołu rozprawy z dnia 12 grudnia 2016 r., płyta CD k.65)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentacji osobowej wnioskodawcy ze spornego okresu zatrudnienia oraz zeznań wnioskodawcy i świadków. Zeznania świadków H. K., J. B., D. W. nie budzą wątpliwości co do ich wiarygodności, bowiem są spójne i wzajemnie się uzupełniają, nadto stanowią konieczne uzupełnienie dla dokumentacji zawartej w aktach osobowych. Wprawdzie zeznania wnioskodawcy wskazujące, że nigdy nie wykonywał on obowiązków układacza pozostają w oczywistej sprzeczności z dokumentacją osobową zawartą w aktach sprawy, to jednak nie ulega wątpliwości jakimi obowiązkami pracowniczymi zajmował się M. W. do 30 września 1992 r.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie jest zasadne.

Postępowanie w niniejszej sprawie sprowadziło się do rozstrzygnięcia czy okres pracy ubezpieczonego w (...) Zakładach (...) (...) od 8 grudnia 1978 r. do 1 listopada 1992 r. (13 lat 11 miesięcy i 24 dni) był okresem pracy w warunkach szczególnych.

Zgodnie z treścią art.184 ust.1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz.U. z 2016 roku, poz.887 z późn. zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art.32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Stosownie do treści art.184 ust.2 ww. ustawy, w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2013 roku, emerytura, o której mowa w ust.1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Prawo do emerytury na podstawie art.184 ww. ustawy przysługuje ubezpieczonemu, który na dzień wejścia w życie ustawy (1 stycznia 1999 roku) spełnił określone w niej wymogi stażowe, a po tej dacie osiągnął wymagany wiek,

niezależnie od tego czy w chwili osiągnięcia tego wieku wykonywał pracę w szczególnych warunkach, czy wykonywał inną pracę i czy pozostawał w zatrudnieniu.

Z treści przepisu art.32 ww. ustawy wynika, że możliwe jest wcześniejsze przejście na emeryturę przez pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Zgodnie art.32 ust.4 ww. ustawy wiek emerytalny, o którym mowa w ust.1 rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki na podstawie którym osobom wymienionym w ust.2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych. Za dotychczasowe przepisy (w rozumieniu art.32 ust.4 ww. ustawy) należy uważać przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. nr 8, poz.43), ale wyłącznie w zakresie regulowanym przez ww. ustawę o emeryturach i rentach, a więc co do wieku emerytalnego, rodzaju prac lub stanowisk oraz warunków, na jakich osobom wykonującym prace określone w ust.2 i ust.3 art. 32 tej ustawy przysługuje prawo do emerytury (uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 13 lutego 2002 roku, III ZP 30/01, OSNAP 2002/10/243 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 września 2009 roku, II UK 31/09, Lex nr 559949).

Zgodnie z treścią §3 i 4 ww. rozporządzenia za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia. Pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Powołany wykaz wskazuje wszystkie te prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego.

W wykazie tym do pracy w szczególnych warunkach zostały zaliczone prace przy produkcji i wykańczaniu wyrobów włókienniczych (dział VII punkt 4).

Stanowiska na których praca jest wykonywana w szczególnych warunkach zostały sprecyzowane w wykazie A stanowiącym załącznik nr 1 do zarządzenia Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego Nr 7 z dnia 7 lipca 1987 roku w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach resortu przemysłu chemicznego i lekkiego (Dz. Urz. MG nr 4, poz.7). W dziale VII punkcie 4 podpunkcie 50 wymieniono stanowisko robotnika transportu wewnętrznego. Wykaz ten stanowi - jako, że ma charakter informacyjny, techniczno-porządkujący, uściślający ogólne pojęcia istniejące w rozporządzeniu Rady Ministrów - swego rodzaju wskazówkę, dowód, że takie a nie inne czynności były przez pracownika istotnie wykonywane w szczególnych warunkach (wyrok Sądu Najwyższego z 29 stycznia 2008 roku, I UK 192/07, Lex nr 447272).

Należy także wskazać, iż prawo do emerytury przewidziane w art.184 w związku z art.32 ww. ustawy o emeryturach i rentach ma charakter wyjątkowy, jest odstępstwem od ogólnej reguły dotyczącej warunków przechodzenia na emeryturę, a zatem właściwe przepisy muszą być wykładane w sposób ścisły. Niedopuszczalna jest wykładnia rozszerzająca, prowadząca w konsekwencji do wypaczenia idei, że emerytura w wieku wcześniejszym jest wynikiem pracy w obciążających dla zdrowia warunkach. Wykonywanie pracy w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy oznacza, że pracownik nie ma powierzonych innych obowiązków jak tylko te, które dotyczą pracy w szczególnych warunkach. Istotnym warunkiem przyznania świadczenia z tytułu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach jest stwierdzenie w ramach pełnego wymiaru czasu pracy oddziaływania szkodliwych warunków na organizm pracownika. R. legis instytucji przewidzianej w art.32 ww. ustawy o emeryturach i rentach opiera się na założeniu, że praca wykonywana w szczególnych warunkach przyczynia się do szybszego obniżenia wydolności organizmu, stąd też osoba wykonująca taką pracę ma prawo do emerytury wcześniej niż inni ubezpieczeni.

Stosownie zaś do treści §2 ust.1 ww. rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach w nim określonych są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do ww. rozporządzenia (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 2001 roku, sygn. II UKN 598/00, Lex nr 79840, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 marca 2009 roku sygn. I PK 194/08, Lex nr 653420).

Nie jest natomiast dopuszczalne uwzględnianie przy ustalaniu okresów pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze pracy wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, wymaganych do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym, innych równocześnie wykonywanych prac w ramach dobowej miary czasu pracy, które nie oddziaływały szkodliwie na organizm pracownika, przez co tak zatrudniony nie spełniał koniecznego warunku dla uzyskania wcześniejszych uprawnień emerytalnych, jakim było stale wykonywanie pracy szkodliwej w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na zajmowanym stanowisku pracy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 czerwca 2008 r. sygn. II UK 306/07 Lex 528599).

Przeprowadzone w niniejszej sprawie postępowanie dowodowe wykazało, że wnioskodawca wykonywał pracę w warunkach szczególnych przy produkcji i wykańczaniu wyrobów włókienniczych w (...) Zakładach (...) (...) (obecnie (...) SA) na stanowisku robotnika transportu wewnętrznego. Obowiązki pracownicze wnioskodawcy sprowadzały się, stosownie do otrzymanej dyspozycji, do transportu tkaniny z magazynu do hali produkcyjnej, bądź też do transportu tkaniny między kolejnymi etapami jej wykańczania jak farbiarnia czy też bielnia. Z uwagi na ilość oraz stałość wykonywanych obowiązków pracowniczych M. W. narażony był na działanie szkodliwych dla zdrowia czynników takich jak środki chemiczne, kurz, pył, hałas czy też wysoką temperaturę.

W odniesieniu zaś do okresu w jakim wnioskodawca wykonywał powierzone mu obowiązki robotnika transportu wewnętrznego wskazać należy, iż nie ulega wątpliwości, że rozpoczął on pracę na tym stanowisku w dniu 8 grudnia 1978 r. i dokumentacja pracownicza z kolejnych lat potwierdza wykonywanie właśnie takich obowiązków. Niemniej jednak jako datę faktycznego zakończenia wykonywania obowiązków pracowniczych na ww. stanowisku należy wskazać datę 30 września 1992 r. Nie ulega bowiem wątpliwości, że wnioskodawca w dniu 1 października 1992 r. złożył prośbę o przeniesienie go na stanowisko układacza i prośba ta została zaakceptowana.

Biorąc zatem okres prac w warunkach szczególnych wykonywanej przez wnioskodawcę na stanowisku pracownika transportu wewnętrznego od 8 grudnia 1978 r. do 30 września 1992 r. (13 lat 11 miesięcy i 24 dni) oraz okres pracy w warunkach szczególnych uwzględniony mu przez organ rentowy (3 lata 8 miesięcy i 3 dni), legitymuje się on ponad 15-letnim okresem pracy w takim charakterze (17 lat 7 miesięcy i 27 dni).

Reasumując wnioskodawca spełnił wszystkie warunki wymagane do przyznania prawa do emerytury na podstawie art.184 ust.1 ww. ustawy o emeryturach i rentach

- 1) ukończył 60 lat – 8 stycznia 2016 roku,
- 2) do 31 grudnia 1998 roku ma ponad 25 lat stażu pracy,
- 3) nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego,
- 4) do 31 grudnia 1998 roku wykazał staż pracy w szczególnych warunkach ponad 15 lat.

Zgodnie z treścią art. 129 ust. 1 ww. ustawy, świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu. Wnioskodawca ukończył wymagany wiek w dniu 8 stycznia 2016 roku nabył prawo do emerytury od tego dnia.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art.98 k.p.c. zasądając od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Ł. na rzecz M. W. kwotę 360 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Wysokość kosztów zastępstwa procesowego Sąd ustalił na podstawie §9 ust.2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 roku, poz.1804) w związku z §2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. (Dz. U. z 2016 roku, poz.1667).

(S.B.)

ZARZĄDZENIE

1. Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi ZUS z pouczeniem o prawie, terminie i sposobie złożenia apelacji
2. Wypożyczyć pełnomocnikowi ZUS akta rentowe, zobowiązując do zwrotu w razie złożenia apelacji.
3. Doręczyć pełnomocnikowi ZUS protokołu rozprawy.

9.01.2017 r.